ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН

Ўзбекистон тумани

2024 йил 5 сентябрь

Ўзбекистон туманлараро иқтисодий суди судьяси И.С.Турсунов раислигида, судья ёрдамчиси Ш.Умаровнинг суд мажлиси котиблигида, Ўзбекистон савдо-саноат палатаси Фарғона худудий бошқармасининг, палата аъзоси даъвогар "Bulut textile" масъулияти чекланган жамияти манфаатида, жавобгар "NABIJON DARMON SABZAVOTLARI" фермер хўжалигидан 17 000 000 сўм асосий қарз ва суд харажатларини ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича қўзғатилган ишни, даъвогар вакиллари А.Мўминов, Б.Тошматов (ишончнома асосида)ларнинг иштирокида, суд ўз биносида, суд мажлисида кўриб чиқиб, куйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Даъво аризадан кўринишича, "Bulut textile" масъулияти чекланган жамияти (бундан буён матнларда — даъвогар деб юритилади) ва "NABIJON DARMON SABZAVOTLARI" фермер хўжалиги бундан буён матнларда — жавобгар деб юритилади) ўртасида 2022 йил 25 ноябрь кунида "Пахта хом ашёси ва уруғлик пахтани етказиб бериш ҳамда харид қилиш бўйича фьючерс шартномаси тузилган бўлиб, ушбу шартномага асосан жавобгар даъвогарга пахта хом ашёси етказиб бериши, даъвогар етиштирилган махсулотларни қабул қилиш ва унинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олган.

Жавобгар 2023 йил 1 январь холатига 17000000 сўм қарздорлик билан ўтганлигини, даъвогар томонидан жавобгар учун 2023 йил пахта хом ашёси етиштириш учун харажатлар қилмаганлигини, ўз навбатида жавобгар 2023 йил хосилидан пахта хом ашёси топширмаганлигини 2024 йил 31 май холатига жавобгарнинг даъвогар олдида 17 000 000 сўм қарздорлиги мавжудлигии қайд этилган.

Шу сабабли, Ўзбекистон савдо саноат палатаси Фарғона худудий бошқармаси, даъвогар манфаатида судга даъво такдим этиб, жавобгардан 17 000 000 сўм асосий қарз ва суд харажатларини ундиришни сўраган.

Ўзбекистон савдо саноат палатаси Фарғона худудий бошқармаси, ишни палата вакили иштирокисиз кўришни сўрган.

Жавобгар суд муҳокамаси вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган бўлсада, суд мажлисига ундан вакил келмади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси (бундан буён матнларда — Иқтисодий процессуал кодекси деб юритилади) 170-моддасининг учинчи қисмига кўра, ишни кўриш вақти ва жойи тўғрисида тегишли равишда хабардор қилинган жавобгар иқтисодий суднинг мажлисига келмаса, низо унинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин.

Жавобгар ишни кўриш вақти ва жойи тўғрисида тегишли равишда хабардор қилинган бўлса-да, унинг вакили суд мажлисига келмаганлиги боис, суд низони жавобгарни иштирокисиз ҳал қилиниши мумкин деб топади.

Даъвогар вакили суд мажлисида кўргазма бериб, судга даъво ариза киритилгандан кейин хам тўловлар амалга оширилмаганлигини каноатлантиришни сўради.

Суд, даъвогар вакилларининг суд мажлисидаги тушунтиришларини, иш материалларини ўрганиб чикиб, далилларни текшириб, куйидаги асосларга кўра, даъвони каноатлантиришни рад этишни лозим деб топди.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (бундан буён матнларда — Фуқаролик кодекси деб юритилади)нинг 8 ва 234-моддаларига асосан мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 236-моддасига кўра, мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун хужжатлари талабларига мувофик лозим даражада бажарилиши керак.

Фуқаролик кодексининг 465-моддасига кўра, Контрактация шартномасига мувофик кишлок хўжалиги махсулотини етиштирувчи кишлок хўжалиги махсулотини кайта ишлаш ёки сотиш учун бундай махсулотни харид киладиган шахсга — тайёрловчига шартлашилган муддатда топшириш (топшириб туриш) мажбуриятини олади, тайёрловчи эса бу махсулотни кабул килиш (кабул килиб туриш), унинг хакини шартлашилган муддатда муайян бахода тўлаш (тўлаб туриш) мажбуриятини олади.

Агар ушбу Кодексда бошқача тартиб белгиланган бўлмаса ёки у мажбурият мохиятидан келиб чиқмаса, контрактация шартномасига нисбатан махсулот етказиб бериш шартномаси тўғрисидаги қоидалар, тегишли холларда эса давлат эҳтиёжлари учун товарлар етказиб беришга доир давлат контракти тўғрисидаги қоидалар қўлланади.

Иш хужжатларидан аникланишича, гарчи даъвогар даъвони асосида даъвогар ва жавобгар ўртасида 2022 йилда 25 ноябрь куни "Пахта хом ашёси ва уруғлик пахтани етказиб бериш ҳамда харид қилиш бўйича фьючерс шартнома тузилганлигини қайд этган бўлсада, бирок даъвогар судга тарафлар ўртасила 2023 йил ҳосили учун тузилган шартномани такдим этмади.

Гарчанд даъвогар жавобгарнинг 2023 йил 1 январ холатига 17 000 000 сўм қарздорлиги мавжудлигини қайд этсада, бироқ судга ушбу қарздорлик қайси шартномадан келиб чиққанлигини, шунингдпек жавобгарга маҳсулотлар етказиб берилганлиги ҳақидаги бирор бир далилни судга тақдим этмади.

Иқтисодий процессуал кодексининг 68-моддасига кўра, ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаб ва эътирозларига асос қилиб келтираётган ҳолатларни исботлаши керак.

Бу холатда суд, даъво талабини асоссиз деб топиб каноатлантиришни рад этишни лозим топади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг

қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Баён этилганларга кўра, суд даъвони қаноатлантиришни рад этишни, Давлат бюджетига даъвогардан 340 000 сўм давлат божи ундиришни, тўланган 34 000 сўм почта харажатини даъвогар зиммасида қолдиришни лозим топади.

Юқоридагиларга асосан, суд Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118,170, 176, 180, 186, 259-моддаларини қўллаб,

КАРОР КИЛДИ:

Даъво қаноатлантириш рад этилсин.

Давлат бюджетига даъвогар "Bulut textile" масъулияти чекланган жамиятидан 340 000 сўм давлат божи ундирилсин.

даъвогар "Bulut textile" масъулияти чекланган жамияти томонидан тўланган 34 000 сўм почта харажати унинг зиммасида қолдирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргандан кейин ижро варақа берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан бир ойлик муддатда шу суд орқали Фарғона вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига апелляция тартибида шикоят бериш (протест келтириш) мумкин.

Раислик қилувчи

И.С.Турсунов

